

**SZENT ISTVÁN
EGYETEM**

Gazdaság és Társadalom Tudományi Kar

Pénzügyi, Számviteli és Kontroling Intézet

Szakmai gyakorlati beszámoló

Önköltségszámítás a Jászapáti 2000. Mezőgazdasági Zrt.-ben

Név: Gecse Gréta

Neptun kód: OCJB0P

2018 Pénzügy-számvitel felsőfokú szakképzés vállalkozás szakirány Gödöllő

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	4
2	Önköltségszámítás	4
2.1	Önköltség-számítási szabályzat és az önköltségszámítás fogalma	4
2.2	A költségelszámolás módja	5
2.3	A kalkulációs egység	6
2.4	A vállalkozásnál használt kalkulációs egységek:	6
2.4.1	Növénytermesztés termékei:	6
2.4.2	Melléktevékenység termékei:	7
2.4.3	Állattenyésztés termékei:	7
2.4.4	Alaptevékenységen kívüli tevékenységek termékei:	7
2.4.5	Fenntartó és segédüzemek:	7
2.5	Az önköltség számítása	8
2.6	Az önköltség-számítás módszerei	9
2.6.1	A vállalkozásnál a költséghelyek költségeinek felosztása	9
2.7	A mezőgazdasági tevékenység önköltség számításának általános módszere	9
2.8	A költségtényezők	12
2.9	Munkaszámok	13
2.10	Időpontok, felelősök	14
3	A vállalkozás bemutatása:	14
3.1	Kapcsolt vállalkozások bemutatása	14
3.2	Jelentősebb tevékenységinek bemutatása:	15
3.2.1	Növénytermesztés	15
3.2.2	Állattenyésztés	16
3.2.3	Szolgáltatás	17
3.3	Mérleg, Eredménykimutatás főbb adatai: 2018.12.31. üzletiévben	18
3.4	Mérleg	19

3.5	Eredménykimutatás	19
4	A gyakorlati helyen végzett tevékenységek	20
5	Összegzés	20
6	Ábrajegyzék	21
7	Táblázatok jegyzéke	22

1 Bevezetés

A szakmai gyakorlatomat 2019. január 20.-án kezdtem a Jászapáti 2000 Mezőgazdasági Zrt.-nél. Feladatom célja egy választott téma és a Jászapáti 2000. Mg. Zrt. bemutatása. Választott témám az önköltség számítás és annak szabályzata, mert a vállalkozásnál végzett feladataim közül az ezzel kapcsolatos feladatok keltették fel leginkább az érdeklődésemet. A vállalkozás elemzéséhez a 2018-as beszámoló adatait használtam fel, amely szemléltetése érdekében táblázatokkal alkalmaztam. Választásom azért esett Jászapáti 2000. Mg. Zrt.-re, mert nagyon közel áll hozzám a vállalkozás székhelye Jászapáti, mivel itt éltek születésem óta és itt jártam iskolába is. A vállalkozással már a korábbi években is volt kapcsolatom több évben vállaltam nyári munkát. Gyakorlati beszámoló elkészítése során a Jászapáti 2000. Mg. Zrt. munkatársai nyújtottak segítséget, amelyet szeretnék megköszönni.

2 Önköltségszámítás

2.1 Önköltség-számítási szabályzat és az önköltségszámítás fogalma

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény előírása szerint a számviteli politika részeként a gazdálkodóknak el kell készítenie az önköltségszámítás rendjére vonatkozó belső szabályzatot. Ezen kötelezettsége alól a vállalkozás csak abban az esetben mentesül, ha egyszerűsített beszámolót, vagy egyszerűsített éves beszámolót készít, illetve, ha nem éri el a törvényben rögzített értékhatárokat. Az a vállalkozás, amelynél az értékesítésnek az eladott áruk beszerzési értékével, a közvetített szolgáltatások értékével csökkentett nettó árbevétele valamely üzleti évben az egymilliárd forintot vagy a költségnemek szerinti költségek együttes összege az ötszázmillió forintot nem haladja meg, az mentesülhet az önköltség-számítási szabályzat készítésének kötelezettsége alól. Ha azonban az említett mutatók, bármelyike meghaladja az értékhatárt, úgy az önköltség-számítási szabályzatot el kell készíteni és ez a kötelezettség a továbbiakban akkor is fennáll, ha a mutatók újra a meghatározott értékhatár alá süllyednek.

Az önköltség-számítási szabályzat célja, hogy rögzítse azokat az eljárási, könyvelési szabályokat, amelyek alapján a vállalkozás saját termelésű eszközei, szolgáltatásai, vagy tevékenységei közvetlen önköltségét meg lehet határozni. A szabályzat ezen felül tartalmazza a vállalkozás költségelszámolására vonatkozó könyvviteli, elszámolási szabályait. Ezen szabályok a számviteli törvényben foglaltaknál részletesebb, a vállalkozás tevékenységéhez idomuló előírásokat jelentenek, amelyeket a könyvviteli munka során be kell tartani. Szintén ezek a szabályok jelentik a kiindulópontot egy belső vagy egy külső ellenőrzés során. Az önköltségszámítási szabályzatot a vállalkozás képviselőjére jogosult vezető határozza meg, hagyja jóvá. A szabályzatban foglaltakért, a szabályzat jogszabályoknak való megfeleléseért, helyességért, valamint folyamatos felülvizsgálatért, esetleges módosításáért felelősséggel tartozik.

Az önköltségszámítás célja műszaki-gazdasági tevékenységek koordinált sorozatának segítségével egy adott eszköz, tevékenység önköltségének meghatározása. Ezen számítás eredményeképpen ismerhető meg tehát az egyes saját előállítású eszközök, szolgáltatások előállítási értéke.

A saját előállítású eszközök, szolgáltatások részletes számításokkal alátámasztott előállítási értéke a közvetlen önköltség. Ez a szám fejezi ki pénzügyben a legpontosabban, hogy az adott vállalkozás az erőforrásainak milyen nagy részét fordította az adott eszköz, szolgáltatás előállítására. A közvetlen önköltség három különböző részből tevődik össze:

- azok a költségek, amelyek az adott eszköz, szolgáltatás előállítása során közvetlenül felmerültek és pontosan azonosíthatóak,
- -azok a költségek, amelyek az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak,
- olyan költségek, amelyek nem felelnek meg ugyan az előbbi két kritérium egyikének sem, de megfelelő mutatók, jellemzők segítségével feloszthatók és az előállított eszközre elszámolhatók.

2.2 A költségelszámolás módja

A vállalkozásnak az önköltség-számítási szabályzatban kell rögzítenie, hogy a számviteli törvény által felkínált lehetőségek közül a költségelszámolása során melyik eljárásokat alkalmazza, valamint, hogy ezen eljárások miként illeszkednek a könyvviteli munkába. A számviteli törvény kötelezővé teszi a költségek költségnemenkénti elszámolását, azaz az 5. számlaosztály vezetését. A vállalkozó dönthet úgy, hogy kielégítve ezt a törvényi előírást csak az 5. számlaosztályban vezeti költségeit, azaz a költségeket kizárólag költségnemenként gyűjti. Ebben az esetben a döntéshozók számára a számviteli nyilvántartásból könnyen kinyerhető információk elsődlegesen a költségek felmerülési formájára vonatkoznak, a költség vállalkozáson belüli felmerülésének helyével, illetve céljával kapcsolatos információk közvetlen, gyors módon a könnyvezetés adataiból nem állíthatók elő. A költségnemenkénti költségelszámolás azt jelenti, hogy a vállalkozó a költségeit meghatározott címek szerint csoportosítva gyűjti. A csoportosítás alapvetően a költségek típusát veszi figyelembe. A számviteli törvény tartalmazza az 5. számlaosztály alapvető bontását. Ennek további tagolását, azaz a vállalkozás könyvelésében használatos konkrét számlákat a gazdálkodó határozza meg és rögzíti a számlarendjében.

A kötelezően vezetendő 5. számlaosztály mellett azonban a vállalkozó döntésétől függően lehetőség van a költségeket költséghely, költségviselő szerint is elszámolni. Mivel az 5. számlaosztály vezetésének kötelezettsége alól a gazdálkodó nem mentesülhet, ezért a költséghely, költségviselő szerinti költségelszámolás használata esetén költségeket költségnemenkénti bontásban is könyvelni kell. Ez megvalósulhat egyrészt oly módon, hogy a vállalkozás továbbra is elsődlegesen a költségeit az 5. számlaosztályba könyveli költségnemenként és másodlagosan vezeti a költségeket költséghelyek, költségviselők szerint is, másrészt úgy, hogy a gazdálkodó a könyvelésében elsődlegesen alkalmazza a 6.-7. számlaosztályban a költséghely, költségviselő szerinti könyvelést és másodlagosan, a kötelező törvényi előírásnak megfelelően könyveli a költségeit költségnemenként.

Ha a vállalkozás a könyvelésében a költséghely, költségviselő szerinti költségelszámolást választja, akkor meg kell határozni a könyvelésben alkalmazott költséghelyeket, valamint költségviselőket. Költséghelyként a vállalkozás azon fizikailag is elkülöníthető területi egysége választható, amely területi egység nem egy termék, vagy termékcsoporthoz gyártásához vagy egy szolgáltatás nyújtáshoz kapcsolódik közvetlenül, azaz az ott felmerült költségek nem képezik részét a vállalkozásnál előállított eszközök, szolgáltatások közvetlen önköltségének. Fontos azonban, hogy a költséghelyként választott területi egységhez kapcsolódó költségek jól azonosíthatóak, nyomon követhetőek legyenek. A számlarendben és az önköltség-számítási szabályzatban definiált költséghelyekhez kapcsolódó költségek azonosítási, számítási, feladási, elszámolási részletszabályait is az önköltség-számítási szabályzatban kell rögzíteni.

Költségviselőként azok a vállalkozásnál előállított termékek, termékcsoporthoz, szolgáltatások kerülnek meghatározásra, amelyekhez kapcsolódóan a vállalkozás azonosítani tudja az

előállításuk során felmerült közvetlen költségeket. Ezen költségek tehát közvetlenül elszámolhatók az adott eszköz, szolgáltatás előállítása érdekében felmerült közvetlen költségként a költségviselőként megnyitott számlákon a 7. számlaosztályban. A költségek azonosításának, feladásának, elszámolásának részletes szabályait, rendjét szintén az önköltségszámítási szabályzat tartalmazza.

A költségelszámolás választott módjával összefüggésben a vállalkozás meghatározza, hogy a számviteli törvény által kínált alternatívák közül melyik formát használja az éves beszámoló eredménykimutatásának elkészítésekor. A választott forma szerint elkészített eredménykimutatás lehet összköltség eljárással készített, vagy forgalmi eljárással készített eredménykimutatás. Bár lehetnek különleges eltérések, mégis megállapítható, hogy az összköltség eljárással készített eredménykimutatás forma az elsődlegesen, vagy kizárólag költségnemenként könyvelt költségek esetében jellemző, míg a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás-tagolás az elsődleges költséghely, költségviselő szerinti költségelszámolásra jellemző.

2.3 A kalkulációs egység

Az önköltségszámítás tárgya a kalkulációs egység. Az önköltség-számítási szabályzat keretében indokolt meghatározni, hogy a vállalkozás keretében előállított termékek, szolgáltatások esetén az önköltségszámítás szempontjából mi tekinthető kalkulációs egységnek.

A kalkulációs egység a termelésnek, a szolgáltatásnyújtásnak az az eredménye, amire vonatkozóan az önköltségszámítás során a költségelszámítások elvégezhetőek. A kalkulációs egység valamilyen mérőszám segítségével jól mérhető. Ez a mérőszám lehet természetes mértékegység (például m, db, kg), amelyet a termelés esetén a termék értékesítéskor használt mértékegységéhez indokolt igazítani, vagy lehet valamely módszerrel képzett műszaki-gazdasági mutató (pl.: utaskilométer), amely főként szolgáltatásnyújtás esetén jelenthet megfelelő megoldást. A kalkulációs egység kiválasztásakor fontos szempont, hogy a hozzá kapcsolódó közvetlenül felmerülő költségek azonosíthatóak legyenek. A kalkulációs egységek pontos, egyértelmű meghatározása elengedhetetlen feltétele az önköltség-számítási rendszer működésének, ezért a definiálásukkor törekedni kell az egyértelműsége, valamint a későbbiekben a kalkulációs egységek bármilyen megváltoztatása esetén az adott eszközre, szolgáltatásra vonatkozó költségelszámításokat újra meg kell vizsgálni.

2.4 A vállalkozásnál használt kalkulációs egységek:

2.4.1 Növénytermesztés termékei:

- őszi búza
- rozs
- őszi árpa
- tavaszi árpa
- kukorica
- napraforgó
- triticalé
- lucernaszéna
- silókukorica
- réti széna
- őszi káposztarepce
- száraz borsó

- zöldborsó- vetőmagborsó

2.4.2 Melléktevékenység termékei:

- vetőmagüzem termékei
- bálázott szalma (árpa, búza)
- siló
- keverőüzem termékei
- állati fehérje

2.4.3 Állattenyésztés termékei:

- tehéntej
- itatásos borjú
- növendékmарha
- hízóbika
- egyéb hízómarha
- szopósmalac
- süldő
- hízósértés

2.4.4 Alaptevékenységen kívüli tevékenységek termékei:

- ipari ágazat termékei
- felújított alkatrészek

2.4.5 Fenntartó és segédüzemek:

- javítóműhely műhelyóra
- traktorüzem
- tehergépkocsi üzem
- kombájnüzem
- öntözőüzem
- munkagép
- szárítóüzem

A termelés tömegszerűsége szerint az önköltségszámítás keretében készíthető egyedi, sorozat, vagy időszakos kalkuláció.

Az egyedi kalkuláció készítésekor az önköltségszámítás tárgya egy egyedileg előállított termék. Ennek az eljárásnak az alkalmazása abban az esetben indokolt, ha a termelés és az elkészült termék jellemzői alapján egy egyedi termék elkészítése számviteli és költségelszámolási szempontból is jól megragadható, azaz a termék fizikai jellemzői, valamint a gyártás folyamatának ismerete alapján egy egyedi termékhez kapcsolódó közvetlen költségek jól azonosíthatóak.

A sorozat kalkuláció esetén az önköltségszámítás tárgya azonos termékeknek egy sorozata. Ebben az esetben a termelés folyamata, valamint az előállított termék jellemzői alapján egy teljes, legyártott terméksorozathoz kapcsolódó közvetlen költségek azonosíthatóak

könnyebben. Ezért indokolt az önköltségszámítást a teljes terméksorozatra elvégezni. Természetesen szükség van a terméksorozat számszerű meghatározására is, azaz, hogy mennyi egyedi termék elkészítése tekinthető egy sorozatnak. Az önköltségszámítás csak akkor végezhető el, ha a terméksorozatba tartozó összes termék átesett valamennyi, a gyártás folyamatába tartozó munkafázison.

A szolgáltatásokra vonatkozó önköltségszámítás esetén különbség tehető a szabályzatban rögzített eljárások kapcsán a külső megrendelésre végzett szolgáltatások és a saját vállalkozásban saját célra megvalósított szolgáltatások költségelszámolása között. Természetesen mindkét esetben fontos kiemelni, hogy a felmerült költségek és a tevékenység között egyértelműen azonosítható kapcsolatra van szükség ahhoz, hogy az adott költség a szolgáltatás önköltségébe a számítás során bekerüljön. A vállalkozás keretében végzett egyes tevékenységek kapcsán felmerülő közvetlen költségekről és azok azonosításáról, elszámolásáról szóló részletes szabályokat szintén az önköltség-számítási szabályzat tartalmazza.

2.5 Az önköltség számítása

Az önköltségszámítás elkészítésének időpontjától függően megkülönböztethető előkalkuláció, közbenső kalkuláció, valamint utókalkuláció.

Az előkalkuláció elvégzésére a termelés megkezdése előtt kerül sor. Célja a kalkulációs egység várható önköltségének meghatározása a műszaki és a gazdasági feltételek figyelembevételével. A közbenső kalkuláció az önköltségszámításnak egy olyan fajtája, amelyet hosszú átfutási idejű gyártási folyamatok esetében érdemes alkalmazni. A közbenső kalkuláció elkészítésére a munkafolyamatok megkezdése után kerül sor, de még azelőtt, hogy az adott termék (kalkulációs egység) átesne az utolsó munkafolyamaton. A közbenső kalkuláció célja az önköltség alakulásának megfigyelése. A közbenső kalkulációnál a már végbement gyártási folyamatokra nézve utókalkulációt kell végezni, míg a gyártási folyamatokból még hátralévő tevékenységekre vonatkozóan előkalkulációt.

A számviteli törvény előírásai szerint az a vállalkozás, amely meghaladja az önköltség-számítási szabályzatkészítési kötelezettségnél korábban említett határértékeket (azaz az értékesítésnek az eladott áruk beszerzési értékével, a közvetített szolgáltatások értékével csökkentett nettó árbevétele valamely üzleti évben az egymilliárd forintot vagy a költségnemek szerinti költségek együttes összege az ötszázmillió forintot meghaladja) köteles a saját előállítású eszközeit utókalkuláció szerinti önköltségen értékelni. A törvény tehát ebben az esetben nem engedi meg előkalkuláció, vagy közbenső kalkuláció használatát az előállítási érték meghatározásánál. (Ettől függetlenül az előkalkuláció és a közbenső kalkuláció a vezetői döntéshozás, döntéstámogatás fontos, hasznos eszköze.)

Az utókalkuláció a termelés befejezése után állapítja meg az elkészült termékek közvetlen önköltségét. Az utókalkuláció, szemben az előkalkulációval és a közbenső kalkulációval, már a valós költségeket, a termék előállításához valóban felhasznált erőforrások pénzben kifejezett értékét tartalmazza. Ily módon tehát az önköltség-számítási szabályzat is kiemelten az utókalkulációval meghatározott önköltség számítás szabályaival kell, hogy foglalkozzon, hiszen az utókalkuláció eredményeképpen meghatározott önköltségi adatok jelentik a könyvviteli munka alapadatait.

2.6 Az önköltség-számítás módszerei

Az önköltség-számítási szabályzat kiemelkedően fontos részeként egyrészt meg kell határozni, hogy a vállalkozás milyen módszerek alkalmazásával számolja el, határozza meg a közvetlen költségeket az egyes előállított eszközök, szolgáltatások vonatkozásában, azaz hogyan azonosítja ezen eszközök, szolgáltatások kalkulációs egységének előállítása érdekében felmerült költségeket, másrészt, hogy milyen módszer segítségével osztja fel a felosztható közvetett költségeket az egyes előállított eszközökre, szolgáltatásokra.

Az önköltség-számítás során a legnagyobb jelentőséggel a közvetlen egységköltség bír. Ez a szám ad információt arról, hogy a vállalkozás számára mennyibe is került az adott termék egy kalkulációs egységének előállítása. A termék-előállítás során felmerült költségeket tehát el kell osztani a gyártási folyamat alatt elkészült termékek között, így kapható meg az egységköltség. Az alapján, hogy a felmerült költségek hogyan kerülnek a legyártott termékekre vonatkozóan szétosztásra, különböző költség-számítási módszerekről beszélhetünk. A vállalkozás tevékenységének sajátosságaiból kiindulva meghatározhatók egyedi, különleges, a valós folyamatokat hűen leíró módszerek is, a továbbiakban azonban az általánosan ismert, használt osztókalkulációs módszerek kerülnek bemutatásra.

2.6.1 A vállalkozásnál a költség-helyek költségeinek felosztása

A költség-helyeken felmerülő költségeket a Számlarendben meghatározott 6. számlaosztályban könyveljük. Általában a felmerülés pillanatában közvetlenül nem meghatározható, és ezért költségviselőre nem könyvelt költségek találhatók itt.

Felosztását logikai sorrendben kell elvégezni, mely a következő:

- Anyag-alkatrész általános költsége (639001)
- Üzemanyagraktározás általános költsége (639002)
- Segédüzemi általános költségek (639000)
- Javítóműhelyek költségei (611...)
- Traktorüzem költségei (631...)
- Tehergépkocsi üzem költségei (632...)
- Kombájnüzem költségei (633...)
- Öntözőüzem költségei (634...)
- Munkagépek költségei (637000)
- Terményszárító költségei (636001)
- Növénytermelés általános költségei (641...)
- Állattenyésztés általános költségei (642...)

A további általános költségek nem kerülnek költségviselőre felosztásra.

2.7 A mezőgazdasági tevékenység önköltség számításának általános módszere

Részvénytársaságnál alapvetően mezőgazdasági termékek termelése folyik. Az előzőek figyelembevételével az alábbi sémát alakították ki az önköltség-számításra, mely vonatkozik a növénytermesztés termékeire, valamint a melléktevékenység termelésére.

- Közvetlen anyagköltség
- Igénybevett szolgáltatások

- Egyéb szolgáltatások
- Közvetlen bérköltség
- Személyi jellegű egyéb kifizetés
- Bérjárulékok
- Értécsökkenési leírás
- Saját termelésű eszköz, termék, szolgáltatás továbbfelhasználása
- Feolsztott általános költségek
- Le: káresemény miatt elszámolt összeg
- Összes közvetlen költség
- Le: melléktermék értéke
- Főtermék közvetlen költsége
- Főtermék mennyisége
- Főtermék közvetlen önköltsége

A mezőgazdasági termelésen belül is sajátos helyzetben vannak az állatok. Saját termelésű készletként kell nyilvántartani annak ellenére, hogy a vásárolt és az apportként átvett állatokat az anyagköltségek, termelési költségek között el kell számolni, majd ezután kell saját készletté minősíteni.

A saját készletben történő nyilvántartást indokolja, hogy a termelés költségei eredményeként a növendék és hízóállatok önmaguk növekednek, gyarapszik a súlyuk, továbbá a tartási költségeik a leválasztható termékekben (szaporulat, egyéb állati termékek) jelenik meg.

Az osztókalkuláció lényege, hogy az önköltségszámítás során, egyes termékek (szolgáltatások) önköltségének meghatározásához az elkészült összes termék (szolgáltatás) költségeit kell elosztani az adott termékből (szolgáltatásból) megvalósított kalkulációs egységek számával. Ez a módszer azokban az esetekben vezet helyes eredményre, ha az előállított termékek azonosak, vagy csak kis mértékben különböznek (rokontermékek). Az osztókalkuláció végrehajtása során három kalkulációs technika különböztethető meg.:

Az egyszerű osztókalkuláció akkor használható, ha az adott termelőegységben valóban teljesen azonos termékeket (szolgáltatást) állítanak elő. Ebben az esetben könnyen alkalmazható az osztókalkuláció számítási technikája, hiszen a termelés során felmerült költségeket kizárólag egy termékre (szolgáltatásra) kell felosztani, ami a késztermékek (szolgáltatások) megvalósított kalkulációs egysége számának ismeretében könnyen elvégezhető. Ha a teljes termelőegység, üzem egyfajta termék előállításán dolgozik, akkor a közvetlen költségek azonosítása is jóval egyszerűbb feladat, mint a több terméket előállító üzemek esetén. Ilyenkor még az üzem költségei is közvetlen költségnek tekinthetőek, hiszen felmerülésük kizárólag az adott termék előállításának érdekében történt, azzal egyértelmű, szoros kapcsolatban áll.

Az egyenértékszamos osztókalkuláció segítségével egy termékcsoporthoz (szolgáltatáscsoport) összesített előállítási költségéből állapítható meg a termékcsoporthoz (szolgáltatáscsoportba) tartozó egyes előállított termékek (szolgáltatások) egységköltsége. A módszer alkalmazását pontos műszaki számítások kell, hogy megelőzzék. Ki kell alakítani a termékcsoporthoz (szolgáltatáscsoportba) tartozó termékek (szolgáltatások) tartoznak az adott termékcsoporthoz (szolgáltatáscsoportba). Ezt követően pedig meg kell határozni, hogy az adott termékcsoporthoz (szolgáltatáscsoportba) tartozó termékek (szolgáltatások) közül melyik tekinthető vezértípusnak. A kalkuláció során a termékcsoporthoz (szolgáltatáscsoportba) tartozó összes termék (szolgáltatás) egységköltségét a vezértípus előállítására vonatkozó

műszaki és költség információk alapján lehet meghatározni. Ennek végrehajtásához szükséges meghatározni azokat az egyenértékszámokat, amelyek minden felmerülő és a kalkulációban külön szerepeltetett költségtételre vonatkozóan meghatározzák az egyes termékek (szolgáltatások) önköltségét a vezértípus - adott költségtételre érvényes - önköltségéhez viszonyítva. Az előzetes műszaki számítások, valamint a termékcsoport (szolgáltatáscsoport) egészére vonatkozó költségadatok ismeretében elvégezhető az önköltségszámítás. A számítás során a gyártás költségei felosztásra kerülnek az egyes - a termékcsoportot (szolgáltatáscsoportot) alkotó - termékek (szolgáltatások) között. A számításhoz szükséges ismerni minden egyes terméknel (szolgáltatásnál) az előállított kalkulációs egységek mennyiségét. Az előállított mennyiségek, a vezértípus előállított mennyisége, a felmerült különböző költségek összesített adatai, valamint az előzetesen megalkotott egyenértékszámok ismeretében kiszámítható az egyes termékek (szolgáltatások) egységköltsége.

A fázisonkénti osztókalkuláció az osztókalkulációs önköltségszámítás egy módszere, amely abban az esetben alkalmazható, ha a gyártási, előállítási folyamatot mind műszaki, mind számviteli szempontból egymástól elkülöníthető részfolyamatokra lehet bontani. Amennyiben ez lehetséges, úgy a költségszámítást ezen részfolyamatokra nézve kell elvégezni. A részfolyamatokra elvégzett önköltségszámítás lehet egyszerű osztókalkuláció, vagy egyenértékszámú osztókalkuláció. A külön fázisonként elvégzett önköltségszámítás eredményeként kapott „félkésztermék” egységköltségek összesítésével számítható ki az adott termék (szolgáltatás) egységköltsége. A fázisonkénti osztókalkuláció alkalmazása esetén figyelemmel kell lenni arra, hogy a módszer nem körültekintő alkalmazás esetén torzíthatja a közvetlen önköltség költségösszetételét. Az eljárás logikájából fakadóan az egyes részfolyamatok eredményeképpen létrejövő „félkészterméket” a hagyományos költségelszámolás a következő folyamat alapanyagaként kezelné, azaz az értékét anyagköltségként számítani a költségekbe. Ez az eljárás eredményezheti a költségnemenkénti összetétel torzulását az anyagköltség irányába. A hiba kiküszöbölhető úgy, hogy a fázisonkénti költségszámításnál a korábbi fázisok eredménye nem anyagköltségként kerül szerepeltetésre, hanem megőrizve a költségnemenkénti összetétele adatait, a következő gyártási fázisban a felhasznált félkésztermék költségei költségfajtanként kerülnek feltüntetésre. Így az egyes költségfajtákra vonatkozó információ „továbböröklődik” a gyártási fázisokon, és a végső összesítéskor a késztermék közvetlen költségének meghatározásakor a költségenkénti összetétel már helyes arányokat mutat.

Az önköltség-számítási szabályzat részletes eljárási szabályokat kell tartalmazzon a vállalkozásnál alkalmazandó költségfelosztási módszereket illetően. Ezek a módszerek lehetnek a fent ismertetett módszerek, azok valamely ötvözete, vagy a vállalkozás profiljához jobban idomuló külön kidolgozott eljárások. Lehetséges, hogy a vállalkozás az alkalmazandó módszert nem a teljes tevékenységére nézve állapítja meg egységesen, hanem az egyes termelési, előállítási folyamatokra nézve az azokhoz legjobban illeszkedő eljárásokat külön-külön határozza meg. Természetesen ebben az esetben is az egyes tevékenységeknél a részletes eljárási szabályokat az önköltség-számítási szabályzat tartalmazza.

Az önköltség-számítási szabályzatnak pontos, részletes eljárási szabályokat kell tartalmaznia az önköltségszámítás másik nagy területére vonatkozóan, azaz arra, hogy a vállalkozás hogyan osztja fel a közvetett költségeit az előállított termékek, szolgáltatások között, illetve hogy a közvetett költségeknek mely részét tekinti feloszthatónak. Ennek a felosztásnak a módszerét a különböző pótlékoló kalkulációs technikák jelenthetik. (Természetesen itt is lehetőség van az általánostól eltérő, a vállalkozás tevékenységéhez jobban idomuló, sajátos költségfelosztási

módszer kialakítására, amelynek részletes szabályozását szintén az önköltség-számítási szabályzatban kell meghatározni.)

A pótlékoló kalkuláció célja a közvetlenül nem azonosítható, de az adott termék (szolgáltatás) előállításával szoros összefüggésben lévő költségek felosztása. A felosztáshoz a kalkuláció során egy vetítési alap kerül meghatározásra, amely vetítési alap kiválasztásakor döntő szempont, hogy a szétosztásra kerülő közvetett költségek és a vetítési alaphoz választott mutató alakulása között szoros kapcsolat legyen. A vetítési alap olyan termelési mutató, jellemző, amelynek változása szorosan kapcsolódik a termékek (szolgáltatások) előállítása miatt bekövetkezett általános költségváltozáshoz. Ez a tulajdonsága teszi alkalmassá arra, hogy a gyártás során felmerült közvetett költségek az előállított termékekre (szolgáltatásokra) szétosztásra kerüljenek, így bekerülve azok önköltségébe. Abban az esetben, ha a vállalkozás a közvetett költségei részbeni vagy egészbeni felosztása mellett dönt, akkor az önköltség-számítási szabályzatban kell rögzítenie az egyes konkrét közvetett költség típusokra és az előállított termékekre (szolgáltatásokra) vonatkozó vetítési alapokat.

A költségfelosztási eljárás során meg kell határozni, továbbá az alkalmazandó pótlékkulcs mértékét. A pótlékkulcs fejezi ki azt, hogy a vetítési alaphoz választott mutató egy egységére a felosztandó közvetett költség mekkora része jut. A későbbiekben ezzel a pótlékkulccsal kell megszorozni az egyes termékek (szolgáltatások) előállításához kapcsolódó vetítési alapot annak érdekében, hogy kiszámíthassuk az adott termék (szolgáltatás) előállításához kapcsolódó általános költséghányadot. Az önköltség-számítási szabályzatnak rendelkezni kell ezen pótlékkulcsokról az egyes közvetett költségek és az előállított termékek (szolgáltatások) viszonylatában. A vállalkozás gazdasági és műszaki körülményeit figyelembe véve a meghatározott vetítési alapokat és pótlékkulcsokat rendszeresen felül kell vizsgálni és amennyiben a vonatkozó körülményekben bekövetkezett változások azt igénylik, úgy módosítani kell azokat. A módosítás hatását a vállalkozás könyvvezetésére, a beszámolójában foglalt adatokra a módosítás üzleti évéről készült beszámoló kiegészítő mellékletében be kell mutatni.

A pótlékoló kalkulációnak alapkérdése, hogy felosztható-e a teljes általános költség a legyártott termékek között, azaz beépülhet-e a termékek önköltségébe az általános költségek egésze. Erre a kérdésre az egyes konkrét esetek, gyártási folyamatok megismerése után lehetne csak válaszolni, azt azonban ki lehet jelenti, hogy nagy valószínűséggel az általános költségek teljes egészére ez a megoldás nem alkalmazható. A két lényegi kérdés, amelyet a pótlékoló kalkuláció alkalmazása előtt mindenképpen meg kell vizsgálni az, hogy az általános költségek mely részét lehet az előállítás folyamatával egyáltalán kapcsolatba hozni, illetve, hogy létezik-e olyan mutató, jellemző, amelyet vetítési alapként használva ez a kapcsolat jól jellemezhető. A pótlékoló kalkuláció alkalmazása csak abban az esetben lehetséges, ha ezt a két kérdést megvizsgálva megállapítható, hogy az általános költségek mely része kapcsolódik szorosan az előállított termékhez (szolgáltatáshoz), és ezt a kapcsolatot milyen mutató alkalmazásával lehet a valóságnak megfelelően leírni. Ha ezek a feltételek nem állnak fenn, akkor a pótlékoló kalkuláció nem alkalmazható, az általános költségek nem oszthatóak szét.

2.8 A költségtényezők

Az önköltség-számítási szabályzatban a vállalkozás meghatározhatja, hogy a költségelszámolás során milyen költségtényezőket vesz figyelembe az előállított termékek (szolgáltatások) közvetlen önköltségének meghatározásakor. A vállalkozás által használt költségkategóriákat a számlarend tartalmaz. Az önköltség-számítási szabályzatnak különös figyelemmel kell lennie

az 5. számlaosztályban vezetett költségek a számlarendben rögzített tagolásának és az saját előállítás termékek (szolgáltatások) önköltségszámításnál használt kalkulációs sémájának összhangjára. Ez az összhang teremti meg annak a lehetőségét, hogy közvetlenül a költségfeladás adataiból kiindulva lehessen a termékek (szolgáltatások) önköltségét meghatározni, elkerülve így a kettős költségnyilvántartást. Ennek megfelelően az önköltségszámítás jelen szabályzatban rögzítendő kalkulációs sémájának tagolása indokolt, hogy lefedje a költségnemenkénti költségelszámolásnál alkalmazott számláknak megfelelő csoportosítást.

A kalkulációs sémában fő helyet kap az anyagköltség, amely az adott termék (szolgáltatás) érdekében felmerült, az 5. számlaosztályban anyagköltségként elszámolt tételekkel egyezik meg. Idetartozik az előállítás során felhasznált nyersanyagok, alapanyagok könyv szerinti értéke (csökkentve az esetlegesen a termelés során visszanyerhető hulladék értékével), a felhasznált segédanyagok, üzemanyagok értéke, amennyiben méréssel vagy megbízható számításokkal azonosítható az adott termék (szolgáltatás) kalkulációs egységének előállításához szükséges segédanyag, üzemanyag mennyiség. Az anyagköltséget növeli a már korábban raktárra vett, de később felhasznált saját termelésű készletek értéke is, valamint itt kell elszámolni az egy éven belül elhasználódó, anyagköltségként elszámolt eszközök értékének azt a részét, amely arányaiban megegyezik a termék (szolgáltatás) előállításához az adott eszközből (annak élettartamából, teljesítményéből) felhasznált résszel.

Szintén kiemelkedő szerepet játszik a közvetlen önköltség meghatározásában a közvetlen bérköltség. Közvetlen bérköltségként az 5. számlaosztályban elszámolt bérköltségnek az a része szerepeltethető, amely közvetlen kapcsolatban van a termék (szolgáltatás) előállításával. Ennek megfelelően dokumentálni kell, hogy az előállítással a vállalkozás munkavállalói közül ki és mennyi ideig foglalkozott az adott termékkel (szolgáltatással). Ennek segítségével lehet meghatározni, hogy az elszámolt bérköltség (alapbérek, bérpótlékok stb.) mekkora része jelenhet meg az eszköz (szolgáltatás) közvetlen önköltségében.

A közvetlen bérek járulékai is része a közvetlen önköltségnek. Azonosításuk a közvetlen bérköltségként elszámolt bértömeg alapján lehetséges (például a bérek elszámolásáról kitöltött bevallások alapján).

A vállalkozásnak jelen szabályzatban kell meghatároznia, hogy az egyéb költségek közül miket tekint olyan közvetlen költségnek, amelyek az előállított termékhez (szolgáltatáshoz) kapcsolódnak, annak közvetlen önköltségében szerepeltethetők. (Pl.: energiaköltségek, javítási, karbantartási költségek, értékcsökkenési leírás, finanszírozási költségek, üzemi költségek egy része.)

2.9 Munkaszámok

A vállalkozás jelen szabályzatban kialakíthatja a munkaszámok rendszerét, aminek alkalmazása megkönnyítheti a költség-elszámolási, könyvviteli munkát. A munkaszám olyan, a kalkulációs egységeket jelölő szám, amely utal a főkönyvi könyveléshez történő kapcsolódás módjára. A munkaszámokat a termelés megkezdése előtt kell kiadni, azokról folyamatos nyilvántartást kell vezetni. A termelés során a költségfeladásoknál, költségelszámolásoknál szerepeltetni kell az adott tevékenység munkaszámát, utalva az előállítandó termék (szolgáltatás) és a költségek felmerülése közötti kapcsolatra. A munkaszám kiadásának, nyilvántartásának részletes szabályait a vállalkozás a saját adottságainak megfelelően alakíthatja, és rögzítheti az önköltség-számítási szabályzatban.

2.10 Időpontok, felelősök

A vállalkozás vezetője az önköltség-számítási szabályzatban rögzíti, hogy a szabályzatban foglalt feladatok elvégzéséért a vállalkozás szervezetén belül melyik egységek és vezetők felelősek. Az elvégzendő feladatokra vonatkozóan az önköltség-számítási szabályzat határidőket is tartalmaz. Ezek kapcsolódhatnak az egyes előállítási folyamatok végéhez (pl.: a termék elkészülte után 5 napon belül kell elvégezni az önköltségszámítást), vagy kapcsolódhatnak időszakokhoz (napi, heti, havi, negyedéves költségszámítások). A szabályzat tartalmazhat előírásokat az önköltségszámítás ellenőrzésére vonatkozóan is, megnevezve az ellenőrzésre jogosult személyt, kijelölve az ellenőrzés gyakoriságát, eljárási szabályokat alkotva az ellenőrzések lebonyolítására vonatkozóan.

3 A vállalkozás bemutatása:

2000.augusztus 18-i közgyűlésen alakult meg mint 2000 Mezőgazdasági Részvénytársaság. A Mezőgazdasági szövetkezet részleges átalakulásával jött létre. Az átalakuló Szövetkezet vagyonából a részvénytársaságnak jutó vagyonrészek mellett a rendelkezési jogot az alapító okirat aláírásával szerezte meg. 2000 szeptember 29-én megtörtént a cégbejegyzés, a társaság cégjegyzékszám: 16-10-001716. Teljes körű jogutódja a szövetkezetnek. A társaság határozatlan időre alakult a zártkörű részvénytársaság. A vezetőség 2005.10.14-ei közgyűlésen döntött a zártkörűség végnévben való feltüntetéséről, ez után a társaság neve: Jászapáti 2000 Mezőgazdasági Zártkörű Részvénytársaság. A cég rövidített elnevezése: Jászapáti 2000. Mg. ZRt. A cég székhelye: 5130 Jászapáti, dr Szlovencsák Imre út 4-6. A cég adószáma: 12528448-2-16. A társaság internetes honlapjának címe: <http://jaszapatimgzrt.hu>. A társaság tulajdonosainak tulajdonjoga részvényekben testesül meg. Az alakuláskori tulajdonosi szerkezet megváltozott az évek során a részvények adás-vételével, részben pedig elhalálozások miatti hagyatéki, örökösödési eljárások miatt. A részvénytársaság által meghirdetett felvásárlás, majd tovább értékesítése nem valósult meg ezért 2016 óta tulajdon koncentrációról beszélhetünk. A cég jelenleg 593 tulajdonost tart nyilván, köztük 3 jogi személy, amelyeknek képviseleti tulajdoni aránya 43,15%. A további 54,85% az 593 magánszemély tulajdonában van. A vállalkozás képviseletére jogosult és a beszámoló aláírására kötelezett személyek: cégjegyzésre Lóczi Miklós elnök-vezérigazgató egyedül, a két vezérigazgató helyettes, és a főkönyvelő közül pedig bármelyik kettő együttesen jogosult.:

- Lóczi Miklós vezérigazgató
- Óze Erzsébet gazdasági vezérigazgató helyettes
- Antal László főkönyvelő
- Mihályi Anikó vezérigazgató helyettes

3.1 Kapcsolt vállalkozások bemutatása

2018.december 31.-én nincs leányvállalata a Jászapáti 2000 Mg. Zrt.-ének. Az alábbi vállalkozásokban rendelkezik a tulajdonosok szavazatainak több mint 20%-ával. A Jász-Tész Kft.-ben rendelkezik a tulajdonosok szavazatának nem paritásos alapon rendelkezik a szavazatok több mint 33%-ával, ennek alapján közösvezetésű vállalkozásnak minősül.

- Jász-Tész Kft.: tulajdon megszerzésének időpontja:2003., tulajdonosi arány: 45,37%
- Centrum Jászapáti Kft.: tulajdon megszerzésének időpontja:2202., tulajdonosi arány: 24,00%

- Nagyrédei Szőlők Kft.: tulajdon megszerzésének időpontja: 2011., tulajdonosi arány: 24,9%
- Nagyrédei Vízmű Kft.: tulajdon megszerzésének időpontja: 2017., tulajdonosi arány: 50%

A Jászapáti 2000. Mg. Zrt. az alábbi vállalkozásokban birtokol még részesedést, az előbb felsoroltakon kívül.

- Naszálytej Zrt.: 19%
- Jász-Agro Kft.: 19%
- Alcsired Kft.: 0,3%
- Alföldi sertés Mg. Szövetkezet: 0,95%
- Keleti Régió Tejértékesítő és Beszerző Kft.: 4,03%

3.2 Jelentősebb tevékenységének bemutatása:

3.2.1 Növénytermesztés

1. ábra: Kombájnok

Egyik fő tevékenységi köre a szántóföldi növények termesztése és értékesítése. A takarmánynövények hozamait a gazdaság állatállományának takarmányozására hasznosítja. A gazdálkodás alapját szolgáló bérelt terület 1.800 ha alatti, amelynek egy része öntözhető terület.

Vetésszerkezete - figyelembe véve a lehetőségeket és a piaci viszonyokat - minden évben változik. Állandó növénye a kalászosok és azok vetőmagtermesztése. Az áru minőségű gabonát eladja, míg a vetőmagok tisztítás és fémzárolás után saját vetésre, illetve értékesítésre kerülnek. Ipari- és olajos növények termesztése is igen régen folyik a gazdaságban változó nagyságrendben. Kertészeti növények termesztése tekintetében ipari paradicsom termesztése folyik évek óta, a zöldborsó és a zöldbab pedig néhány év óta szerepel a vetésszerkezetben. Takarmánynövények közül a szemes- és silókukorica szintén állandó növénye a cégnek, de változó nagyságú területtel. Elsődleges cél az állatállomány tömegtakarmány szükségletének kielégítése, ezért a lucerna és réti széna bálázott formában is, illetve a zöld lucerna szenázsként is takarmányalap.

Bérelt területen gazdálkodik, melyből 1569.9406 ha a közös művelésű növények szántóterülete. A méretkorlátot a 2013. évi CXXII. törvény a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló törvény életbe lépése, amely földbérletben határozza meg. A Jászapáti 2000 Mg Zrt-ben így a lejáró földbérleti szerződéseket már nem lehetett meghosszabbítani.

A vetésszerkezet kialakításánál a zöldítésre vonatkozó előírások betartására fokozott figyelmet fordít a szakvezetés.

A teljes bérelt területből a területalapú támogatásban 1.431,2263 ha szántóterületre és 138,7143 ha gyepterületre igényeltünk támogatást.

Szerkezeti felépítését tekintve a növénytermesztés az üzemeltetéssel együtt alkot egy igazgatóságot az elnök-vezérigazgató felügyelete alatt.

2. ábra: Magtár

3.2.2 Állattenyésztés

3.2.2.1 Szarvasmarha-tenyésztés

A részvénytársaság állattenyésztésben nagy múltra tekint vissza a szarvasmarha-tenyésztés. Jelenleg a technológiai tűrőképesség javítása, a hasznos élettartam növelése, a tejbeltartalom fokozása is célja a tejmenyiség növelésén túl. 1985. óta a tehénállomány egy 1000 férőhelyes szakosított telepen van elhelyezve. A világszínvonalú fejőházat két éve használja a vállalkozás. Kivétel nélkül extra minőségű tejet értékesít. Napi 26000 liter tejet tud hűtve tárolni, esetenként exportra előkészíteni.

A borjú és növendéküszű nevelés két telepen folyik. A tejhozam fokozása érdekében az üszőnevelés intenzifikálása folyamatban van. A vállalkozás a tejhozam fokozásában látja a jövedelmezőség megtartásának egyik biztosítékát a mostani 8500 kg az országos átlagnál jobb, de tovább növelhető.

3. ábra: Kisborjúk

3.2.2.2 Sertésenyésztés

A sertéstelep 1996. évétől a HUNGAHIB tenyésztési konstrukció keretén belül 450 koca és szaporulatának nevelésével foglalkozik. A telep elsősorban a saját koca állományának utánpótlására állt be, de már értékesít tenyészkocasüldőt hazai és külföldi piacokon is. Sertésállományt az Rt.-ben megtermelt szemestakarmányokra alapozott és a Hungamix Kft. által forgalmazott ipari takarmányból gyártott táppal etetik. Az állatok genetikai adottságainak érvényesüléséhez modern tartás technológia szükséges. Ennek érdekében 1999.-től állami támogatásból két épület került átalakításra, amely környezetbarát tartástechnológiát teszi lehetővé. Ezekben az épületekben mára európai normáknak megfelelő körülmények között folyik a hízalás. 2005.-ben és 2006.-ban pályázati finanszírozásból további fejlesztések és bővítések kerültek megvalósításra, mint például: fiaztató épület, vemhesítőterem, utónevelő épület. A sertéstelep szomszédságában híg- és szalmástrágya mennyiségére alapozva a telep szomszédágában Biogáz üzemet létesítettek.

3.2.3 Szolgáltatás

A részvénytársaság 8-9 éve folytat klasszikus integrációs tevékenységet. Az integrált termelők köre területnagyságban és eszközellátottságban is változó. Magángazdáknak, családi gazdálkodóknak ajánlja közreműködését a növénytermesztéshez. Rendelkezik megfelelő kapacitással a termények befogadására és biztosított a lehetőség mezőgazdasági termelés segítéséhez, vetőmag, műtrágya, növényvédőszer, gépalkatrész, gázolaj stb. forgalmazásával

Integrációs hitelkonstrukcióban biztosít vetőmagokat, műtrágyákat és növényvédőszereket. A megyei Földművelésügyi Hivatal is regisztrálta részvénytársaságot a növénytermesztést és állattenyésztést integrálók között, megteremtve ezzel a támogathatóság adminisztratív feltételeit. Integrációs tevékenysége Jászapátin kívül 40-50 kilométeres körzetre terjed ki.

3.2.3.1 Jelenleg működő folyamatok:

- forgóeszköz-hitel biztosítása
- kedvező kamatláb
- integrációs kamattámogatás
- biztosítékként a termék elfogadása
- jelzálogjog bejegyzés
- biztosítási ügyintézés
- pályázatfigyelés, -írás
- könyvelési szolgáltatás
- input anyagok biztosítása
- vetőmag (búza, árpa, káposztarepce, napraforgó, kukorica, cukorrépa)
- műtrágya (nitrogén, kálium, foszfor, vegyes, mikroelemes)
- növényvédőszer (gyomirtó-, rovarölő-, gombaölőszer, egyéb)
- pótalkatrészek, gép, munkagép
- munkavédelmi és egyéb anyagok
- üzemanyag és kenőanyagok
- gázolaj és kenőanyag
- mezőgazdasági szolgáltatások
- talajmunkák
- vetés, növényápolás
- növényvédelem
- betakarítás
- szárítás, tisztítás
- raktározás
- termékfelvásárlás, értékesítés, szervezés
- búza, árpa, triticalé
- káposztarepce
- napraforgó (nagy olajtartalmú)
- kukorica
- cukorrépa

A felsorolásból is látszódik, hogy a szántóföldi növénytermelés széles körét felöleli a részvénytársaság integrációs tevékenysége.

3.3 Mérleg, Eredménykimutatás főbb adatai: 2018.12.31. üzletiévben

A részvénytársaság rendelkezik a számvitelről szóló törvény által előírt Számviteli politikával, a követelményeknek megfelelően. A vállalkozás a beszámoló össze állításakor a mindenkor hatályos 2000. évi C. törvény szabályrendszerét alkalmazza. Könyvelését kettős könyvvitel keretében végzi. A költségelszámoláshoz elsődlegesen a 6-os, 7-es számlaosztályt használja, vagyis a költségeket költséghelyekre és költségviselőkre bontja. Ennek alapján a vállalkozás összköltség eljárással mérleg, és eredménykimutatást készít, de az eredménykimutatást forgalmiköltség eljárással is összeállítja. Az alábbiakban az összköltség eljárással készült beszámoló adatait elemeztem.

3.4 Mérleg

Mérleg (adatok e Ft-ban)					
Eszköz	Előző év	Tárgyév	Források	Előző év	Tárgyév
A. Befektetett eszközök	6 886 687	7 515 261	D. Saját tőke	6 498 247	7 075 509
I. Immateriális javak	3 370	1 730	I. Jegyzett tőke	1 120 970	1 120 970
II. Tárgyi eszközök	5 104 412	5 655 127	II. Jegyzett de be nem fizetett tőke	-	-
III. Befektetett pénzügyi eszközök	1 778 905	1 858 404	III. Tőketartalék	2 303 074	2 303 074
B. Forgó eszközök	5 397 069	5 794 527	IV. Eredménytartalék	2 419 818	2 578 365
I. Készletek	1 850 011	2 140 330	V. Lekötött tartalék	245 838	495 838
II. Követelések	3 335 672	3 425 483	VI. Értékelési tartalék	-	79 949
III. Értékpapírok	-	-	VII. Adózott eredmény	408 547	497 313
IV. Pénzeszközök	211 386	228 714	E. Céltartalék	-	-
C. Aktív időbeli elhatárolások	157 602	408 773	F. Kötelezettségek	5 918 374	6 639 676
			I. Hátrasorolt kötelezettségek	-	-
			II. Hosszú lejáratú kötelezettség	1 441 427	1 774 874
			III. Rövidlejáratú kötelezettségek	4 476 947	4 864 802
			G. Passzív időbeli elhatárolások	24 737	3 376
Eszközök összesen:	12 441 358	13 718 561	Források összesen	12 441 358	13 718 561

1. táblázat: Mérleg

A vállalkozásnál a tartósan befektetett eszközök aránya minimálisan csökkent, míg a tárgyi eszközök és a forgóeszközök növekedtek az összes eszközön belül az előző évhez képest. A forrás oldalon a sajáttőkéen belül növekedett az eredmény tartalék, lekötött tartalék az értékelési tartalék és az adózott eredmény. Az előző évhez képest nőtt a kötelezettség állomány.

3.5 Eredménykimutatás

Eredménykimutatás (adatok e Ft-ban)		
	Előző év	Tárgyév
I. Értékesítés nettó árbevétele	7 790 859	6 275 897
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	385 569	162 390
III. Egyéb bevételek	702 721	682 292
IV. Anyagjellegű ráfordítások	6 850 904	5 335 566
V. Személyi jellegű ráfordítások	673 978	650 922
VI. Értékcsökkenési leírás	442 523	403 269
VII. Egyéb ráfordítások	496 654	251 333
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	415 090	479 489
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	85 610	109 835
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	87 940	88 291
B. Pénzügyi műveletek eredménye	- 2 330	21 544
C. Adózás Előtti Eredmény	412 760	501 033
X. Adófizetési kötelezettség	4 213	3 720
D. Adózott eredmény	408 547	497 313

2. táblázat: Eredménykimutatás

Az összes bevétel 17,61%-kal alacsonyabb, mint az előzőévben. Az értékesítés nettó árbevétele 19,45%-kal csökkent, az egyéb bevételek 2,91%-kal csökkentek az előző évi árbevétel és egyéb bevételhez képest. A pénzügyi műveletek bevételei növekedtek 28,3%-kal. A két

legjövedelmezőbb tevékenység: a tejhasznú szarvasmarha tenyésztése 1.196.741 eFt, a termény nagykereskedelem 1.205.504 eFt.

Összeségében a felmerült költségek csökkentek az előzőévhez képest. A személyi jellegű ráfordítások 3,42%, az értékcsökkenési leírás 8,87%-os az anyagjellegű ráfordítások 22,12%-kal alacsonyabbak.

4 A gyakorlati helyen végzett tevékenységek

A legtöbb feladatott a pénzügy csoporttól kaptam, de a földügy- és a munkaügyi csoporttal is együtt dolgoztam

- Számlázás: A beérkező számlák könyvelő programban történő rögzítése a pénzügyi csoport részére.
- Vegyes tételek rögzítése a könyvelési rendszerben (reprezentáció, adóátvezetés, cégtelefon magáncélú használat)
- Havi áfaanalitika vevő és szállítói számla nyilvántartással való egyeztetése.
- Pénztárcsoporthoz tartozó kiadások és bevételek pénztárbizonylatokkal.
- Előzetesen kiküldött egyenlegközlő levelek visszaérkezés utáni feldolgozása táblázatban a 2018 évi könyvvizsgálathoz.
- Önköltség számítási táblázatok szerkesztése, előkészítése és feltöltése adatokkal.
- Földhaszonbérleti szerződésekkel kapcsolatos adatok egyeztetése. A szerződésben szereplő földterületek egyeztetése a földügy nyilvántartásában levő törzsadatokkal, mint például földterület nagysága.
- Integrátori szerződés kötésében való részvétel. Előzetes adat egyeztetés, nyilatkozat készítés és adott esetben az östermelői igazolvány érvényességének ellenőrzése.
- Az éves adó- és járulék igazolások elkészítésében vettem részt, amely egyeztetésre került a munkavállalók éves bértábláján szereplő adatokkal.

5 Összegzés

Feladataim sokrétűsége lehetővé tette, hogy széleskörben megismerhessem a vállalkozás tevékenységeit. Véleményem szerint, a tevékenységi kör sokfélesége miatt, bizonyára nehéz lehet egy ekkora vállalkozás koordinálása. A munkafolyamatok megismerése segítséget nyújtott abban, hogy az elméletben tanultakat gyakorlatban is tudjam a későbbiekben alkalmazni. A részvénytársaság dolgozói segítőkészen válaszoltak kérdéseimre, ha egy-egy feladatban elakadtam. A barátságos légkör pozitív hatással volt rám.

6 Ábrajegyzék

1. ábra: Kombájnok

15

2. ábra: Magtár

16

3. ábra: Kisborjúk

17

7 Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Mérleg

19

2. táblázat: Eredménykimutatás

19